

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „**Národní Tiskarni**“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „**Rodoljuba**“ ali pa odboru „**Slovenskega društva**“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

24. števí.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1894.

IV. leto.

Shod zaupnih mož.

V zadnji številki smo obljubili, da povemo kaj več o shodu zaupnih mož, ki se je vršil v Ljubljani dne 29. novembra. To obljubo hočemo danes izpolniti.

Na shod se je zbralo, kakor smo že poročali, 456 mož. Prišli so iz vseh slovenskih krajev, zlasti številno pa s Kranjskega. Bili so to sami odlični možje, spoštovani in uplivni, duhovskega in posvetnega stanu. Pripeljala jih je želja, da bi se na skupno delovanje združili vsi in samo tisti, katerim je pri srci obstanek, duševni in gospodarski razvoj.

Potrebo takega shoda so že davno čutili vsi pravi slovenski rodoljubi, zlasti odkar se je z judi in z drugimi nasprotniki našega naroda združila pod krinko katoličanstva in slovenstva skrivajoča se domača stranka in začela očitno rovati in delovati zoper našo narodnost. Prvake te stranke vodijo zgol sebični nameni, sveta vera pa jim je samo sredstvo, da bi nas laglje s kostmi in s kožo prodala Nemcem in Lahom, so razglasili geslo, da je narodnost poganska misel, borba za narodnost greh. In ker je greh, tako po naukih te stranke tudi ne more biti nič slabega, če kdo za svoje osebne koristi proda svojo narodnost...

Takim pogubnim načelom so se vsi pošteni Slovenci že koj iz početka, ko so se jela razširjati, ustavljali in dné 29. novembra so se zbrali na shod, da se dogovoré za jednotno postopanje, tako gledé raznih političnih in gospodarskih, sedaj najnujnejših vprašanj, kakor tudi gledé postopanja zoper tiste može nasprotne domače stranke, kateri so zagrešili očitno izdajstvo.

Shodov namen se je popolnoma dosegel. Vse tiste razne male stranke, v katere smo se doslej ločili, kar nas je rodoljubnih narodnjakov, so se zjedini le v jedno jednotno narodno stranko in se dogovorili na skupen program, kateri sloni na sklepih shoda slovenskih in istersko-hrvatskih državnih in deželnih poslancev z dné 2. oktobra 1890. l.

Preobširno bi bilo, ako bi hoteli natančno navesti vse, kar se je na shodu razpravljalo. Razprave so bile korenite in so pokazale, kako temeljito so slovenski rodoljubi v raznih krajih premišljevali o naših narodnih

potrebah. Najvažnejši govori se ponatisnejo v posebni knjižici in se tako razširijo mej narod, da ta spozna, kake misli so navdajale na shodu zbrane može in kako so utemeljevali vzprejete resolucije.

Te resolucije se glasé:

I.

Vsi za ohranitev slovenskega in hrvatskega naroda in njegove zemlje, za gojitev in nekršeno javno veljavo slovenske in hrvatske narodnosti, slovenskega in hrvatskega jezika vneti Slovenci in isterski Hrvatje, katerim je zlasti tudi pri srci, da se s primernimi sredstvi razvija kulturna vzajemnost z drugimi slovanskimi plemeni, naj se za odločno in neomahljivo delo v ta namen združijo in organizujejo po vseh slovenskih pokrajinah in v Istri.

II.

Slovenci, težeči po narodni avtonomiji, in isterski Hrvatje naj za sedaj v svoj politični in parlamentarni program vzprejmó vse one težnje, katere so določili slovenski in istrsko-hrvatski poslanci na shodu dné 2. oktobra 1890. l. v Ljubljani, katere pa še do danes niso izpolnjene.

Slovenskemu in hrvatskemu uradovanju vlada več ali manj očitó še vedno nasprotuje ter namešča v slovenskih pokrajinah in v Istri pri sodnih, kakor pri političnih in drugih oblastvih uradnike, našej narodnosti protivne, ne da bi bili niti vselej zmožni slovenskega, oziroma hrvatskega jezika v govoru in pisavi in ne da bi to zmožnost na zanesljiv način izkazali.

Vlada tudi ne čuva nad tem, da bi se oblastva v poslovanji s slovenskim in hrvatskim prebivalstvom posluževala slovenskega, oziroma hrvatskega jezika. Le-to se opazuje skoro brez izjeme pri administrativnih oblastvih vseh stopinj in še celó v kronovini kranjski.

Dopušča se dalje, da najvišje sodišče in višji deželni sodišči nasproti obstoječim zakonom in naredbam v slovenskih in hrvatskih pravnih stvareh ne izdajajo razsodb in odlokov v slovenskem, oziroma hrvatskem jeziku in da se pri sodiščih prve stopinje, osobito izven

kronovine kranjske, s slovenskimi in hrvatskimi strankami nasproti mnogim, v smislu člena 19. tem. zak. izdanim naredbam sestavljajo zapisniki in izdajajo razsodbe in odloki v nemškem ali italijanskem jeziku, in da se v ravno teh jezikih izdajajo obtožnice proti slovenskim in hrvatskim obdolžencem in vodijo obravnave, porotne in druge, celó s pripomočjo tolmačev. Tudi se pri višjih deželnih sodiščih ne imenuje zadostno število slovenščine, oziroma hrvaščine zmožnih votantov, kar občutno krati hitro in dobro judikaturu. Nadalje se opazuje, da se iz slovenskega Štajerja sistematično izrivajo slovenski sodni uradniki, čeprav so večkrat domačini.

Ljudska šola še vedno ni vrejena na podlagi verskega izpovedanja in z izključljivo maternim kot učenim jezikom, pač pa so ljudske šole, osobito na slovenskem Koroškem skoro do cela nemške; slovensko prebivalstvo v Trstu in Gorici istotako za svoje otroke že več let brez vspeha zahteva slovenskih šol in v javne, kakor tudi zasebne nemške in italijanske ljudske šole se vzprejemajo slovenski in hrvatski otroci.

V Istri je posebno velik nedostatek hrvatskih, oziroma slovenskih ljudskih šol, ter se hrvatski in slovenski otroci mučijo z italijanskim poukom.

Te za kulturno državo v mnogem oziru nečastne razmere na polji ljudskega šolstva imajo se prej kot prej odpraviti.

Dopušča in po javnih funkcijonarijih se naravnost podpira pogubljivo ponemčujoče delovanje nemškega „schulvereina“, ki načeloma zastavlja svoje moči za protikatoliško in protislovensko šolo, kakeršen namen ima tudi nič manj obsodbe vredna „lega nazionale“. Z tega delj in dokler se te krivične razmere temeljito ne izpremene, je vsakemu zavednemu Slovincu in Hrvatcu prva dolžnost, da se s polno ljubeznijo okleneta naših predragih nam družeb sv. Cirila in Metoda, ki ju s tem goreče priporočamo vsemu slovenskemu in hrvatskemu narodu; hkrati pa se odločno protestuje zoper to, da se mora v Slovincih, to zlasti izven Kranjske, in v istrskih Hrvatih skoro povsod še vedno zgolj narodna požrtvovalnost boriti za ono pravično vrejeno ljudsko šolstvo, katero ustanavljati, vzdrževati in braniti je dolžnost javnih, po zakonu poklicanih faktorjev.

Istotako se nam je potegovati, da se zakonitim potom zabrani, da bi se v ljudske šole vzprejemali otroci, ki niso večji učnemu jeziku, dasi imajo pri roki šole z maternim učenim jezikom.

Vrhu tega se je v novjšem času za Štajersko izvršilo imenovanje v nadzorstvo za ljudske šole, po katerem se tamošnje slovensko ljudsko šolstvo naravnost v nevarnost postavlja.

Za štajerske in koroške Slovence je pa sploh vitalnega pomena, da se deželni šolski sveti v smislu ljubljanskega programa z dne 2. oktobra 1890. l. razdelé ter tako odstrani terorizovanje Slovencev po brezozirnih nemških večinah v dotičnih deželnih šolskih svetih.

Ravno tako se naše srednje šolstvo od strani vlade zanemarja ter se odklanja ne samo potrebna ustanovitev slovenskih srednjih šol ter hrvatske gimnazije v Paziu,

nego celó ustanovitev slovenskih oziroma hrvatskih vsporednic na nižjih oddelkih gimnazij v Celji, Gorici, Trstu, Pulji in Kopru. In na realki ljubljanski je vsporednica za Slovence le v tem različna od vsporednice za Nemce, da se veronauk poučuje slovenski ter je slovenščina obvezen učni predmet. Narodne srednje šole ali vsporednice so potrebne zlasti zaradi tega, ker se drugače protivno členu 19. tem. zak. sili slovenska in hrvatska deca v pripravljane razrede ter se tako Slovenci in Hrvati postavljajo v drugo vrsto narodov.

Za nujno potrebno se smatra, da ustanovi vlada v Ljubljani strokovno šolo za stavbinski obrt, oziroma da ustanovi višjo državno obrtno šolo s stavbinsko-tehničnim značajem s slovenskim učenim jezikom.

Meščanske, niti trgovske slovenske šole nimamo.

Naglašajoč te zahteve kakor najnujnejše, pozivljejo se slovenski in hrvatski deželni in državni poslanci, da se združeni z vso odločnostjo potezajo za izpolnjenje teh zahtev ter za to, da se odpravijo navedene, našej narodnosti škodljive, zakonom in naredbam protivne razmere. Oni se dalje pozivljejo, da se v pospeševanje in olajšavo povoljnega rešenja teh zahtev potezajo za izvršitev vseh, v omenjenem programu z dne 2. oktobra 1890. nasvetovanih sredstev.

Delovati je torej povsod na to, da se poverijo z deželno-zborskimi ali državno-zborskimi mandati samo taki možje, ki se zavežejo, odločno in dosledno zastopati označene narodne težnje.

III.

Sploh bodi vsakega Slovence in Hrvata dolžnost, da izvršuje svoje politične pravice v smislu tega programa, da svojemu jeziku daje veljavo pri vsaki priliki in dá snuje ali podpira socijalna, kulturna in gmotna podjetja narodnih Slovencev in Hrvatov.

IV.

Koalicija parlamentarnih strank, podpirajoča vlado, katera zahteva, da mirujejo večja politična vprašanja, kakeršno je brez dvojbe tudi narodno vprašanje, je izvršenju našega narodnega programa kvarna, in vsi naši zastopniki bi jo morali pobijati. Postopanje slovenskih državnih poslancev, stoječih izven koalicije, se torej odbrava, koalirani slovenski poslanci, kateri so se zavezali, izstopiti iz koalicije, če se jim od vladne strani ne dá poročstva za ugodno rešitev narodnih teženj se pa pozivljejo, da izstopijo iz koalicije, in to ne samo radi tega, ker se to poročstvo ni dalo in se ga tudi v bodoče ni nadejati, nego tudi zato, ker se s koalicijo načelno vzdržuje protislovenski sistem. Najnovejši dogodki proti dvojezičnim napisom in sodnih poslopih v Istri pričajo, kako protivna je koalicija narodni enakopravnosti in dokazujejo, da slovenski, v koaliciji stoječi poslanci še tej trohi enakopravnosti do veljave pripomoči ne morejo.

V.

Slovenci in istrski Hrvati kot versko-nravnstveno in dinastično čuteči narod zahtevajo izvedbo politične enakopravnosti, zlasti uvedbo občne volilne pravice in

pravično uredbo volilnih okrajev. Dalje naj se vsa skrb obrača na zdrav napredek narodnega gospodarstva, zlasti na nezavisnost od tujega kapitala, podpirajo slovenske in hrvatske posojilnice in hranilnice, katerim bodi mestna hranilnica ljubljanska središče — in na zboljšanje gospodarskih razmer poljedelskega, trgovskega, obrtnega in delavskega stanu.

V tem oziru se z veseljem pozdravlja krščansko-socialno gibanje.

VI.

Konstatuje in obžaluje se, da se je deloma, osobito na Kranjskem, zapustil slovenski narodni program, a ustvaril drug program, v katerem se slovenska narodnost ne nahaja kot smoter in kateri daje potuho popustljivosti in brezbriznosti v narodnih vprašanjih, kakor osobito na obžalovanja vreden način dokazuje od slovenskega deželnega odbora kranjskega izdana in od one strani odobravana prepoved samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani.

Priznavajo se pa načela katoliške vere kot trden temelj razvoju slovenskega naroda, ter se izreka želja,

da bi na tej in na narodni podlagi zložno sodelovali vsi Slovenci v težkem boju za narodov obstanek.

VII.

Sedaj organizovano delovanje v vse te namene na Koroškem, Primorskem in Štajarskem naj pripoznajo in krepko podpirajo vsi Slovenci in Hrvati.

Na Kranjskem pa naj se v iste namene združijo in organizujejo vsi Slovenci pod starim imenom slovenskih rodoljubov kot „narodna stranka“; njeno delovanje naj skupno z odborom zaupnih mož vodi izvršilni odbor v Ljubljani, kateri bode tudi v neprestani delavni dotiki in vzajemnosti s političnimi vodstvi izvenkranjskih Slovencev, oziroma istrskih Hrvatov.

V dosego organizovanja narodnega dela in vzajemnosti med nami v vseh pokrajinah naj se skrbi za jednotno postopanje narodnega častnikarstva in za krepko podporo istemu v duševnem in gmotnem oziru. Posebno naj se skrbi za ustanovo skupnega organizacijskega fonda.

Zdravilo proti davici.

Nedavno je bil v Pešti shod zdravnikov. Zbralo se jih je nad 300 in to s celega sveta z namero, da bi si povedali eden drugemu, kako zdravijo različne bolezni in kaka nova zdravila so se poskušala v raznih državah poslednja leta. V jednej seji so se pogovarjali tudi o davici. O tej bolezni in kako ona nenadoma napada otroke ter jih pogubi, je že vsak slišal. Za kake tri ali pet dnij jedva da človek spozna, da je otrok bolan in še ne uspeje privedi zdravnika, že otrok odda Bogu svojo nedolžno dušo. Vrh tega je ta bolezen še jako kužna; ž njo se okužijo drugi otroci in celo odrasli. Ako je kdo s početka spoznal to bolezen in poklical zdravnika, tedaj se je še posrečilo rešiti otroka; pa to se je prigodilo le redko kdaj. Večji del bolnikov je umrlo, a bolezen se je raznašala z jednega kraja v drugi. — Zdravniki, kateri zapisujó, za kako boleznijo kdo umrje, so dokazali, da je leta 1891. za to otroško boleznijo umrlo 29 tisoč otrok samo v Avstriji brez Ogerske. A ne samo v naši državi, ampak tudi na Nemškem, Francoskem in v drugih krajih je mnogo otrok umrlo in umrje za to boleznijo. Zato so zdravniki v vseh krajih se trudili najti lek proti tej bolezni, kajti do sedaj niso znali dobrega zdravila. Ko so se v Pešti posvetovali o davici, je nemški zdravnik Bering izjavil, da je našel tak lek. Tedaj so ga radovedno obstopili vsi navzoči zdravniki in ga prosili, naj jim pové o svojem leku. Dr. Bering je rekel, da on dela ta lek iz konjske krvi. On okuži konja z difteritom, a s početka le slabo, da konj ne pogine. Konj zboli, a sedaj on zdravi konja in ko uvidi, da je konj ozdravel ter zopet rad je in pije, tedaj ga pusti še teden ali dva, da se popolnoma okrepi. Potem ga na novo okuži, a

sedaj že silneje, kakor prvikrat, ter ga zopet zdravi, da ne pogine. Drugikrat konj ne zboli več tako silno in skorej okrevi. Ko sedaj vidi, da je konj zopet popolnoma ozdravel in zopet veselo gleda na svet, tedaj ga dobro krmi teden dni in mu znova vbrizgne pod kožo difteritnega strupa, samo še v večji meri, kakor poprej. Bedni konj znova povese glavo in postane žalosten: je manje in pije manje, no bolezen sedaj že skoro preide in konj se očitno krepča, če tudi ga sedaj ne pusté brez zdravljenja. Tako okužijo konja še četrtnkrat in to že najsilneje, a sedaj se pokaže, da konj lahko prenese okuženje in je za jeden dan ali dva popolnoma zdrav. Ako bi konja prvikrat tako silno okužili, bi poginil, a sedaj mu ne škodi. Konj se je že tako premenil, da se ga difterit ne prime več. Takim načinom se pečajo s konjem kakih treh mesecev. Sedaj gre doktor Bering in pusti takemu konju krvi ter jo spravi v čisto posodo. Kri se pušča pogosto, ker se je ne more mnogo najedenkrat pustiti, da bi konj ne zbolel. Vsak zna, da, ako kri stoji, se zgosti in na vrh stopi žoltovata voda, katero imenujejo krvno sirotko. To sirotko dr. Bering čisti, zbira v steklenice in hrani kakor lek. On je poskušal ta lek s početka na mišeh, kuncih, kozah, ovcah, ubrizgaval jim je pod kožo te krvne sirotke in je uvidel, da se potem teh živalij ni prijala davica. Potem je te poskušnje proizvajal tudi na otrocih v bolnici. On je privajal svoj lek bolnim otrokom v kri in pokazalo se je, da so tisti otroci, katerih so prinesli v bolnico prvega ali drugega dne v bolezen, vsi ozdraveli in sicer jako hitro; samo od onih, katere so prinesli četrtega ali petega dne, niso vsi ozdraveli. Sedaj je rečeni zdravnik začel poskušati

svoje zdravilo, ali bi moglo obvarovati otroke, da bi se popolnoma ne okužili. Poklicali so ga v neko hišo, kjer je bilo petero otrok; jeden iz njih je že umiral, dvoje drugih je bilo vidno že okuženih; samo dva sta bila zdrava. — Dr. Bering je ubrizgnil svoj lek pod kožo vsem tem otrokom; boini je umrl še isto noč, dva, katera sta začela bolehati, sta ozdravela čez 3 dni, a dva zdrava sta ostala popolnoma zdrava in tudi roditeljev se ni prišla bolezen, ker jih je dr. Bering naučil, kako se imajo varovati okuženja. — Tako je delal dr. Bering premnogokrat in je uvidel, da njegova krvna sirotka ozdravi otroke prvi ali drugi dan bolezni gotovo, da zdrave otroke varuje davice tako, kakor cepljenje osepnice od okuženja osepnice. — Ko je dr. Bering povedal vse to drugim zdravnikom, so ga jako slavili. Drug Nemec dr. Lefler je rekel, da je tudi on poskušal

ta lek. Jeden Francoz, dr. Ru iz Pariza je rekel, da tudi on zdravi davico na ta način, kakor dr. Bering. Slava Bogu, da se je posrečilo najti sredstvo za borbo zoper davico. Novi lek je sedaj še jako drag, ker je k njemu treba zdravih, močnih konj, in priprava leka tudi zahteva jako mnogo truda, časa in denarja. Sedaj samo bogati ljudi morejo zdraviti otroke s tem lekom, a reveži samo v bolnicah velikih mest. Če tudi je novi lek jako koristen, vendar ne daje pomoči tem, v katerih se je bolezen že silno razvila. Vrh tega se še ne vé, kako dolgo obvaruje ta lek človeka pred davico: jedno, dve ali deset let. — A v Bogu je nada, da tudi to zdravnik najdejo, ker Bog je dal človeku ne samo bolezni, ampak tudi razum, da bi on zamogel poiskati sredstva za zdravljenje. —

Politični pregled.

Državni zbor se razide za malo dni. Kar je storil v tem zasedanju, ni vse skupaj nič. Ves dragoceni čas je potratil za pogajanja in posvetovanja gledé volilne reforme. Pokazalo se je, da tista nesrečna koalicija nima za nobeno drugo reč zmisla, kakor za svoje mandate in da hočejo koaliranci na vsak način zagotoviti sebi vlado. Ker pa ni bilo doseči jedinstva, so koaliranci volili poseben odsek odbora za premembo volilnega reda. V ta odbor niso volili nobenega poslanca, ki ni član koalicije, sedaj so mej soboj in upajo, da rešijo stvar tako, da bo njim na korist, ljudstvu pa na škodo. — Na **Ogerskem**

je nastala velika kriza. Cesar je sicer potrdil cerkveno-politične postavbe, ali nezadovoljen je s počenjanjem madjarske vlade in Madjarov sploh in zato se pričakuje, da nastanejo na Ogerskem druge razmere. — Na **Laškem** pričakujejo, da nastane nov škandal. Prišli so na dan neki papirji, iz katerih se je spoznalo, da so razni jako visoki gospodje na nezaslišan način plenili neki denarni zavod. — Na **Nemškem** je vlada začela z vso odločnostjo boj proti socijalistom, kar je zelo nevarno, zlasti ker so socijalisti veliki nasprotniki nemškega cesarja. — Vojni mej **Kitajsko** in **Japonsko** še vedno ni konca.

Slovenske in slovanske vesti.

(Našim čitateljem.) Z današnjo številko konča „Rodoljub“ svoj četrti letnik. Navzlic strastnemu nasprotovanju in grdemu obrekovanju razširil se je po celi slovenski domovini in si pridobil jako lepo število čitateljev in somišljenikov. Z zadoščenjem se oziramo na to dôbo našega delovanja. „Rodoljub“ je narod učil, budil in zabaval, deloval vedno za prave narodove koristi in se boril za njega pravice in sicer ne brez uspeha, kakor se je pokazalo o raznih prilikah. Koliko se je rogovililo proti „Rodoljubu“ javno in tajno, celó raz lece in v spovednici! Očitano se mu je brezverstvo, sovraštvo proti katoliški cerkvi in Bog vedi kaj še vse, a kdor je list čital, se je prepričal, da je bilo to, kar so trdili nasprotniki o listu, grda laž, nečastno obrekovanje. „Rodoljub“ je s svojim delovanjem dokazal, da se bori samo za narod in za njegove narodne, politične, gospodarske in verske ko-

risti in s tem se je prikupil narodu, da ga čita z veseljem in sebi v prid. Kakor doslej, tako bo „Rodoljub“ tudi v bodoče vestno in neutrudno deloval za blagor naroda slovenskega in vabi vse prijatelje in somišljenike, naj se naročé na list in določijo naročnino čim prej mogoče, dolžniki pa naj poravnajo svoj dolg. Nadeja se, da si ohrani „Rodoljub“ tudi v prihodnje dosedanje naročnike in pridobi mnogo novih, želimo vsem svojim čitateljem vesele božične praznike in srečno novo leto.

(Slovenski poslanci v državnem zboru.) Nekaterim našim slovenskim poslancem moramo priznati, da so v državnem zboru jako marljivi in delavni ter zelo skrbni za koristi celega slovenskega naroda in svojih volilcev. Ti poslanci pa so vsi zunaj takomenovane koalicije, v tem, ko se slovenski koaliranci omejujejo skoro na samo prikimavanje. Zato tudi ni nič o njih poročati.

Zadnji mesec so stavili dve, reci dve interpelaciji in vender je interpelacija jedini pot razložiti in pojasniti želje volilcev. Slovenski koaliranci torej so dvakrat interpelirali, jedenkrat zaradi agitacij celjskega okrajnega glavarja zoper obljubljeno slovensko nemško gimnazijo, jedenkrat zaradi prepovedanega slovenskega misijona. Če še povemo, da so glasovali za vse vladne predloge, tudi če niso bile dobre, če jih je obsoditi s slovenskega in katoliškega stališča, če so na korist samo njih nemškim in judovskim zaveznikom, tako smo povedali vse. Kako marljivi pa so bili slovenski nekoalirani poslanci! Koaliranci se ž njimi še primerjati ne morejo. Tako je dr. Ferjančič obširno in temeljito govoril o skrajšanem obravnavanju pri razpravi o novem pravnem redu ter zagovarjal jako krepko slovenske zahteve, dr. Gregorec pa je v odseku za premembo volilnega reda se potegoval za pravično in primerno premembo. Interpelacij so neodvisni slovenski in hrvatski poslanci stavili celo kopo. Tako so interpelirali: Spinčič zaradi umešavanja laške vlade v isterske dogodbe, dr. Gregorčič in grof Alfred Coronini zaradi laškega imena Piedimonte namestu slovenskega Podgora; Spinčič zaradi postopanja lahonskega župana v Piranu; grof Alfred Coronini zaradi odprave dvojezičnih napisov pri nekih sodiščih na Primorskem in zaradi porotnega sodišča v Gorici; dr. Laginja zaradi postopanja tržaške policije proti Slovencem, zaradi porotnih sodišč v Trstu in v Rovinju, zaradi ustanovitve okrajnega sodišča v Dolini in zaradi razglasov, pisanih samo v nemškem in laškem jeziku. Te interpelacije so podpisali vsi neodvisni slovenski poslanci: dr. Gregorčič, dr. Gregorec, grof Alfred Coronini, dr. Ferjančič, dr. Laginja, Kušar, Nabergoj, Spinčič in navadno še hrvatski poslanci iz Dalmacije, mladočeški in nemški protisemiti. Vidi se torej, da smo s temi poslanci lahko zadovoljni. Bodimo jim hvaležni za njih trud in zapomnimo si, kako držé ostali slovenski poslanci križem roke.

(Prva žebljarska in železarska obrtna zadruga v Kropi) se zove nova zadruga z omejenim poroštvom, ki se je ustanovila v Kropi. Pravila so se že predložila v potrjenje. Zadruga je obljubljena od raznih stranij podpore in se je nadejati, da bode mogla izdatno izvrševati svojo blagodejno nalogo.

(Dolenjska železnica.) Ravnateljstvo državnih železnic je izdalo nov vožni red za dolenjsko železnico, ki velja od dné 1. decembra. Na progi Ljubljana-Grosuplje-Novomesto-Straža in Grosuplje-Kočevje vozijo opoludanski in večerni vlaki nekaj nad jedno uro pozneje iz Ljubljane in za isto toliko pozneje nazaj. Iz Ljubljane odhajajo vlaki: Zjutraj ob 6. uri 10 minut, popoldne ob 12. uri 55 minut in zvečer ob 7. uri 20 minut v Novo Mesto-Stražo; iz Grosuplja v Kočevje pa: Zjutraj ob 7. uri 15 minut, popoldne ob 2. uri in zvečer ob 8. uri 25 minut. Iz Novega Mesta odhajajo: Zjutraj ob 4 uri 40 minut, dopoldne ob 10. uri 15 minut in popoldne ob 5. uri 50 minut.

(Občinske volitve na Koroškem) so navzlic hudi zimi razgrele duhove. Nemškutarji so postali še bolj

srditi nego kdaj in pretijo Slovencem kar s polenom ali pa s kamnom. Neustrašenim Slovencem žugajo nekateri taki fanatiki celo s smrtjo. V Kotmarivesi so volitve izpadle za slovensko stranko sijajno in je bila udeležitev živahna. V dveh razredih so zmagali Slovenci, v prvem pa dva Slovenca in dva nasprotnika. Volitev je bila burna in je trajala skoro pet ur. Agitacija je bila silna, zmaga je torej tem sijajnejša. Kot komisar je bil sam okrajni glavar baron Mac-Nevin navzoč. — V Tinjah in na Žih-poljah so baje zmagali nasprotniki.

(Goriški deželni glavar) grof Franc Coronini je, kakor znano, dosegel, da so se v Piranu in v Trzinu odpravili dvojezični napisi in napravili zopet samoitalijanski. Z ozirom na ta uspeh iredente piše „Soča“: „Laški listi so polni veselja. Z vso pravico se lahko veselé tega vspeha. Vsi pa so jedini v zatrevanju, da je te vspehe dosegel deželni glavar grof Franc Coronini, ki je prišel pri vsej irendenti zopet v največjo milost. Ali, kar povzdičuje iredenta, to je za nas slabo. Zato bodo morali slovenski poslanci premišljati, ali jim je sploh še mogoče vstopiti v deželni zbor, dokler mu je načelnik ta mož. Ako je deželni glavar v deželi, ki je v dveh tretjinah slovenska, toliko zagrešil, da mu iredenta oduševljeno ploska, menimo, da bi ne mogel ostati več na svojem mestu. Vsaka ura njegovega dalnjega službovanja je suho in golo poniževanje slovenske večine v deželi! Naj bo dober in priazen kolikor hoče (in tudi ta lepa svojstva so često v škodo pravičnim stvarjem!), ko je toliko zagrešil proti nam, ni več govora o pomirjenju.“

(Za gimnazijo v Celju) pošiljajo sedaj razne občine na Štajerskem prošnje na državni zbor, ali bode to kaj pomagalo, pokaže prihodnost.

(Občinske volitve v Pazinu) so se včeraj začele. Trajale bodo več dnij. Italijani agitujejo silovito, pa vzlic temu je upati, da zmaga hrvatska stranka.

(Slovenska šola družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu in mestni magistrat.) Ne le, da Tržaški magistrat neče ničesar storiti za slovensko šolo v Trstu, kar bi bila njegova dolžnost, začel je zdaj celo delati ovire slovenski šoli, katero s tolikimi troški in žrtvami vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda. Družbina petrazrednica vsprejela je letos: v prvi razred 82, v drugi 83, v tretji 65, v četrti 62 in v peti 40 otrok. To število je razvidno iz „matrike“, poslane na magistrat za leto 1894/95. Po prostoru sob in po magistratnem proračunu bi jih pa smelo vodstvo sprejeti k večjemu v prvi razred 64, v drugi 50, v tretji 50, v četrti 45 in v peti 35. A ker se je vodstvo osmelilo vsprejeti več otrok, je slavni magistrat z dekretom z dne 1. decembra 1894 strogo zaukazal, da je odstraniti iz zavoda 88 otrok, in sicer iz prvega razreda 18, iz drugega 33, iz tretjega 15, iz četrtega 17 in iz petega 5 otrok. Najprej bi bilo opomniti, da je šolsko vodstvo samo nad 30 starišem odklonilo vsprejem njihovih otrok zaradi pomanjkanja prostora. Nadalje je znano, da so tudi vse slovenske šole v najbližji okolici že prenapolnjene učencev; tako šteje Škedenski prvi razred 100 in n. Katinari nad 90 otrok. Tam sevé slavni magistrat ne vidi prenapolnjenih razredov, njemu je le

naša šola trn v peti. — Sedaj nastaja vprašanje, kam naj vstopi onih 88 otrok, ki so že toliko let na slovenski šoli in ki po postavi niti ne morejo vstopiti v laške šole, ker ne poznajo jezika. — Nam se dozdeva, da je magistratu v Trstu jel rasti greben, češ, ako se mu je posrečilo odpraviti slovenski misijon pri sv. Antonu, zakaj ne bi smel spoditi iz slovenske šole tretjino učencev, ne glede na to, kaj bode iz teh otrok. Naši poslanci bi prav storili, da še jedenkrat razkažejo gospodu ministru veliko potrebo slovenskih šol v Trstu. Mi pa prosimo deželno šolsko oblast, da poseže tukaj vmes ter ne dovoli odstraniti toliko slovenskih otrok iz naše šole. Že sedmo leto je pri sv. Jakobu slovenska šola prenapolnjena — a dozdej se še ni nič takega pripetilo, da bi se morali otroci odstraniti. Upamo, da se tudi letos pusti šola v miru. — Zares skrajni čas je že, da se odpravijo take kričeče krivice, ki se godé slovenskemu prebivalstvu v Trstu.

(Nova postajica na dolenski železnici.) Glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic je ugodilo prošnji občin Prapreče, Veliki Gaber in Gradišče, ter dovolilo, da se ustanovi postajica Sv. Lorenc mej postajama Radohova vas in Velika Loka v km. 49. ²⁰³³ progo Grosuplje-Novo mesto.

(Državne podpore.) Naučno ministerstvo je dalo 400 gld. podpore kmetijskim nadaljevalnim tečajem in šolskim vrtom na Goriškem. Od te svote dobila tolminski in gradiščanski okraj po 100 gld., goriški 120, sežanski pa 80 gld.

(Prepovedan misijon.) Tržaški škof je za čas od 8. do 17. t. m. naročil slovenski misijon v cerkvi sv. Antona novega v Trstu. Laškim judom in njih zaveznikom pa to ni ugajalo. Jeli so razgrajati v občinskem svetu, župan se je pritožil pri cesarskem namestniku in ta je šel h škofu ter mu rekel, naj odpove misijon, češ, da ne more jamčiti, da se vzdrži red. Škof je bil primoran, odpovedati misijon. To nezaslišano postopanje je silno razburilo vse Slovence in čudoma se vprašujemo: Kaj je naša starodavna Avstrija že tako slabotna, da se ne upa vzdržati redu v Trstu, dasi je na razpolaganje na stotisoče vojakov, ki veljajo na stotine milijonov vsako leto? Torej tudi v cerkvi se ne sme več glasiti slovenska beseda in to po vladni krivdi! Res žalostno, ne za nas Slovence, ker nas zategadelj še ne bo vzel peklenšček, žalostno le za državo.

(Novo tovarno) za izdelovanje čokolade bodo napravili v Rajhenburškem gradu tamošnji trapisti. Kot gonilna moč za stroje se bode baje porabila vodna sila Save.

(Čudna nesreča.) Na res čuden način je prišel ob življenje godec Lorenc Stelzer, ko se je z Murskega Vrha iz Zasadov v radgonskem okraju vračal domu. Bil je malo vinjen in je padel tako nesrečno, da mu je cev

(Celovški uradni list in slovenska duhovščina na Koroškem) Zdaj je pričela napadati tudi uradna „Klagenfurter Zeitung“ slovensko duhovščino, čes, da skoro ona jedino le podpihuje Slovence na Koroškem in vzdržuje živo narodno gibanje. Modra Celovčanke priporoča duhovščini, naj se odpove političnemu boju, ker se njej ne spodobi sejati razpor, kjer je vladal prej mir. Da, da poznamo ta „mir“, kakor ga želé nasprotniki — mir groba! A Slovenec živi in hoče živeti.

(Javni shod v Glinjah), ki ga je priredilo katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem, je bil prav sijajen. Udeležilo se ga je navzlic hudemu mrazu blizu 200 ljudi, večinoma posestnikov. Nekateri so prišli celo po več ur daleč. Govorili so podpredsednik društva gosp. Legat o raznih volitvah, nadalje gosp. Haderlap o socialnem vprašanji, gosp. Colarič iz Borovelj o ljudskih šolah. Nabrala se je tudi svotica za Velikovo šolo. Obsodilo se je postopanje novega notarja v Borovljah, ki je dobil službo v slovenskem okraji, dasi ni zmožen slovenščine in Slovencem nasproten. Zbor je naročil društvenemu odboru, da gledé te zadeve stori na pristojnem mestu primerne korake.

(Shod v Kotmari vesi in zborovanje Pliberške podružnice sv. Cirila in Metoda) Vrlo katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem in pa razne podružnice družbe sv. Cirila in Metoda delajo prav uspešno za probujo koroških Slovencev. To sta zopet dokazala javni shod v Kotmari vesi in pa zborovanje Pliberške podružnice. Shoda se je udeležilo kakih 150 slovenskih posestnikov, ki so pazno poslušali govore gospoda prefekta Podgorca o socialnem vprašanji, gospoda Haderlapa o občinskih volitvah, gospoda podpredsednika Legata o šolah in nekaterih domačinov. Pri prosti zabavi so prepevali vrli Kotmirski pevci. — Zborovanje Pliberške podružnice sv. Cirila in Metoda je bilo v Globasnici. Prišlo je nad 300 ljudi, da jih mnogo ni našlo prostora. Razun nekaterih govorov so prepevale Šmihelske pevke in pevci društva „Gorotan“, gledališki igralci iz Šmihela pa so predstavljali veseloigro „Kje je meja“, tako da se je zborovanje vršilo na splošno zadovoljnost.

(Okrajna bolnica) se bode ustanovila v Slovenjem Gradci in se delajo za to potrebne priprave.

(Novo posojilnico) so ustanovili rodoljubi dné 8. t. m. v Brežicah.

Razne vesti.

pipe prodrla čeljust in pri nosnicah ven prišla. Našli so ga drugo jutro mrtvega na cesti.

(Nesreče.) Iz neprevidnosti je ustrelil od vojakov domu došli Janez Habič iz Podlipoglava kajžarja in gozdnege čuvaja Jožefa Škrjanca v Zagradišu. Škrjanec je namreč postavil puško poleg sebe na klop, Habič pa je vzel puško, da jo ogleda in bil toliko nepreviden, da je cev držal ravno proti Škrjancu. Puška se sproži

in strel je zadel Škrjanca v srce, da se je takoj mrtev zgrudil. — Nedavno je ponesrečila v dolnjih Kanomljah 14 letna Ivanka Tratnik, ko je prinesla mleko za delavce v žagi Frana Hmelaka. Nabirala je odpadke lesa, pri tem pa je padel nanjo sklad desk s toliko silo, da je bila takoj mrtva. — Pri kranjski industrijalni družbi delujoči Martin Ažman je ponesrečil pri delu, ko je hotel z nogo pahnuti kos železa v stroj. Spodrsnilo se mu je in stroj ga je poškodoval tako silno, da je nesrečnež umrl dva dni pozneje.

(Zmrznul je) te dni v Boldražu nad Metliko 51 letni kmetaki posestnik Martin Rozman. Šel je na lov, a v mraku je pri hudem snežnem zametu zgrešil pot in obležal, ter zmrznul. Drugo jutro so ga našli mrtvega, poleg njega pa na pol zmrzlega zvestega tovariša — psa.

(Velikanska repa.) Te dni je bila v Gradcu na trgu na prodaj velikanska burgundska repa, ki je tehtala 6 kilogramov. Pred 14 dnevi, ko so jo vzeli iz zemlje, pa je tehtala 7 kilogramov. Vzrasla je v okolici Hitzendorfa.

(Nakup plemenske goveje živine za Bosno.) V Belanski dolini na Koroškem je vlada nakupila za 50.000 gl. plemenske goveje živine za Bosno.

(Bogat ribji lov.) V velikem ribnjaku grofa Herbersteina pri Ptuj, ki obsega 28 oral, so te dni nalovili nad 10.000 kilogramov krapov. Nalovljene ribe je odpeljal takoj posebni vlak proti Gradcu. Ribe so bile prav izborne in so tehtale po 2 do 2½ kilogramov. Pred poldrugim letom so jih spustili v bajer in jih od takrat vedno krmili.

(Trgovina z govejo živino na Dolenjskem) je bila na vseh letnih in živinjskih semnjih v poslednjem času do pozne jeseni prav živahna in dobra. Kupcev se ni manjkalo, kar je posebno pospeševal ugodnejši promet po železnici.

(Cenena gosja pečenka.) Neki obrtnik v Zagrebu je kupil na Kaptolskem trgu lepo gos in jo je dal neznanemu dečaku, naj jo nese domu. Desetletni dečko, pravi Zagrebški cvet, je res odnesel gos. Ko jo je pa oddal, bilo mu je žal in obhajala ga je misel, kako dobra bi bila gosja pečenka. Hitro gre toraj nazaj in pravi gospe, kateri je prej oddal gos, da gospod gosi ni plačal, da jo torej mora odnesti nazaj. Gospa mu da gos — dečaka in gosi pa ni bilo več videti. Kako sta se pogledala zaupljivi obrtnik in njegova žena, si lahko mislite.

(Bogat berač.) V Marseillu so zaprli nekega prosjaka, ki je bil posebno nadležen in prosjačil po ulicah. V njegovem stanovanju so našli 400.000 frankov v gotovem denarju in v vrednostnih papirjih. V prosjaku so spoznali mladega barona Guerianda, ki je same skoposti zblaznel.

(Tolažba za priletne deklice) utegne biti, da so na svetu še mnogo starejše od njih, proti katerim so one pravi otročaji. Ko je policija v Szegedinu zapisavala mestne reveže, je prišla komisija v borno stanovanje neke stare ženiče. Ko so jo vprašali za ime in starost, odgovorila je mirno, da se zove Julijana Szilagy in da je stara čez 100 let. Ko pa jo je komisar vprašal, je li vdova, je dvignila protestujoč roko in odgovorila z živahnim glasom: „Prosim lepo, jaz sem še dekle“.

Poučne stvari.

Razglasilo

o uredbi živinskega ogleda na železniških postajah v vojvodini Kranjski.

Na podstavi § 10. zakona z dne 29. februarija 1880 l., drž. zak. št. 35, in izvršitvenega ukaza z dne 12. aprila 1880. l., drž. zak. št. 36. o odvrčanju in zatiranju kužnih bolezni pri živini se ukazuje takó:

1.) Prevozi prežvekovalne živine in prašičev, brez ozira na to, koliko glav jih je, se smejo dotlej, dokler se ne ukrene kaj drugega, v nalaganje in odlaganje prejemati samo na tistih železniških postajah, katere imajo za njih vlaganje primerne priprave in so po določenih tega razglasila od c. kr. deželne vlade v to pooblaščene.

2.) Kot nalagalne in odlagalne postaje

a) s pravilno vsakdanjo ogledno službo med dnevnimi in uradnimi urami so določene postaje Ljubljana, južna železnica, in Ljubljana, državna železnica; dalje postaja Ljubljana, dolenjska železnica;

b) s samo slučajnim začasnim ogledom postaje Postojna, Logatec in Litija, c. kr. priv. južne železnice; Škofja Loka, Kranj in Lesce-Bled, Rudolfove železnice; Kočevje in Rudolfovo, dolenjskih železnic; naposled Kamnik, kamniške železnice.

Vrhu tega je dopustno, živinske prevoze nalagati tudi na drugih takih postajah, ki imajo za vlaganje potrebne mehanične priprave, kadar more z dovolitvijo okrajnega glavarstva uradni živinozdravnik izvršiti pravilni ogled, kar velja zlasti za tiste železniške postaje, ki leže najbližje krajev, kjer so bili živinski semnji.

3.) Da se more živina brez zamude ogledati, morajo pošiljatelji skrbeti za to, da se prihod njih živine

v vlagalni ali v končni postaji oglednemu organu pravočasno naznani. Organi, katerim je izročen živinski ogled, in njih namestniki, so pa dolžni, svoj utemeljeni vsakočasni zadržek, vsled katerega ne morejo izvršiti živinskega ogleda, mej seboj v znanji imeti, ter o tem dotične železniške postajne urade pravočasno obvestiti.

Ogledni organi so pristojni c. kr. okrajni živinozdravniki z izjemo južnega kolodvora v Ljubljani, kjer živinski ogled izvršujejo, kakor doslej mestni živinozdravniški organi.

4.) Brez poprejšnjega ogleda praviloma ni dopuščeno nalagati in odlagati prežvekovalne živine in prašičev.

Izjemoma se smejo na kolodvorskih postajah, katere niso določene kot stalne ali začasne živinske nalagalne in odlagalne postaje, posamezne živali, toda ne več kakor šest glav goveje živine in deset glav drobnice na jeden dan tudi brez poprejšnjega ogleda tedaj naložiti ali odložiti, kadar je prevoz določen za kakšno kranjsko železniško postajo.

5.) V slučajih navedenih pod 2 b) mora stranka živinozdravniku takrat plačati pravilne potne pristojbine, kadar bi se ne pokrile z oglednimi pristojbinami.

Ogledne pristojbine v slučajih, navedenih pod 2 a), in v slučajih predstoječega odstavka znašajo:

a) za govejo živino od glave po 10 kr.

b) za drobnico od glave po 3 kr.

Žrebeta, teleta, jagnjeta, kozliči in prašički, ki še sesajo, so prosti ogledne pristojbine, kadar se nalagajo ali odlagajo s svojimi materami.

Ogledne pristojbine se pobirajo po obstoječem načinu.

Ako je kolodvor oddaljen od stanovišča oglednega organa, sme se obstoječa postajna dovozna odredbina do kolodvora in od kolodvora zaračunati takrat, kadar ogledue pristojbine skupaj ne presegajo zneska 2 gld.

6.) Prevozi goveje živine in prasičev, kateri se uvažajo iz drugih v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, iz dežel ogerske krone, iz Bosne in Hercegovine ali iz inozemstva v vojvodino Kranjsko, se brez poprejšnjega živinozdravniškega ogleda ne smejo odložiti.

7.) V živinskem prometu v deželi Kranjski se pri odlaganji ogled takrat ne izvrši, kadar je živino že pri nalaganji ogledal živinozdravnik.

Prevozi, kateri se vlagajo na takšnih postajah, na katerih živinozdravniški ogledni organ ni mogel ogleda izvršiti in kateri se pošiljajo na takšne postaje, na katerih se vrši živinozdravniški ogled, se morajo ogledati pri odlaganji.*)

8.) Prežvekovalno živino in prasiče brez razločka njih števila, kateri so namenjeni na železniške postaje zunaj dežele Kranjske — in v prometu v nemško državo tudi kopitarje (konje, mezge in osle) — mora v nalagalni postaji ogledati živinozdravnik.

9.) Ob razsajajočih živinskih kugah se sme tudi v prometu v deželi Kranjski ukazati ogled prežvekovalne živine in prasičev brez razločka na njih število pri vlaganju kakor tudi pri odlaganji.

10.) Živina, katera pride na železniške postaje za nalaganje ali odlaganje, mora imeti s seboj predpisane živinske potne liste. Kadar živina nima živinskega potnega lista ali kadar je potni list nedostatan ali napačno izdan, tedaj ta okolnost izključi živino (pošiljatev,) da se ne sme takoj vzprejeti za prevažanje, oziroma da se ne sme odgnati iz občine dotične železniške postaje, dokler ta zadržek ni odpravljen.

11.) Kadar se pri ogledu prežvekovalne živine ali prasičev, in v prometu z nemško državo tudi kopitarjev dožene, da je živina obolela za kužno boleznijo, ali da je kužne bolezni sumniva, tedaj se dotični prevoz ne sme vzprejeti v vlaganje.

Ta izključitev od vlaganja se razteza tudi na živinske prevoze istih ali drugih lastnikov, kateri so z okuženo ali okuženja sumnivo živino mej gnanjem do vlagalne postaje ali od vlagalnega prostora prišli v dotiko in na katere se more kužnina prenesti.

Kadar se je dognala kužna bolezen ali nje sumnja, tedaj je na vsak način izprošiti posredovanja dotičnega občinskega oblastva; zato je živinski prevoz od nadaljnjega prometa izključiti ter to političnemu okrajnemu oblastvu naznaniti.

12.) V ostalem je pri živinskem prometu po železnih v §§ 8. in 10. zgoraj navedenega zakona in izvršitvenega ukaza obsežene predpise pod izogibom v §§ 44 do 46. zakona z dne 24. maja 1892 leta, drž. zak. št. 51., zapretenih kazni najnatančneje izpolnjevati.

13.) Ta ukazila in določila so stopila dne 15. oktobra 1894. l. v veljavnost.

Plesniv kruh in domače živali.

Navadno se plesniv kruh porablja za krmo domačih perutnini. To je pa velika napaka, ki se mnogokrat prav hudo maščuje. Kruh je sicer našim domačim živalim prav dober živež, ako jim ga dajemo v zmernih deležih, plesniv kruh pa, v katerem so celo strupene snovi, je domačim živalim nevaren. Živali, katere so povzile tak kruh, začne

*) Ta določitev posebno olajša promet z Ljubljano, kajti kdor prasiče pošlje v Ljubljano, mu na takih postajah, kjer ni živinozdravnika, ni treba tega klicati od daleč, ker zadostuje ogled pri odlaganji, t. j. v Ljubljani.

večkrat klati ter se jim napno zadnji telesni deli in blato ne gre več redno od njih. Posledica tem nedostatkom je vnetje črev, prisad in slednjič tudi smrt. Posebno neugoden in škodljiv je plesniv kruh breji živini. Isto tako, kakor plesniv kruh, škodljive so živalim tudi oljčne tropine, ki povzročijo vnetje želodca in črev. Skrbeti moramo torej za to, da plesnoba na kruhu ne bode škodljiva. To pa dosežemo, ako plesniv kruh skuhamo, predno ga damo živalim. Na ta način se namreč uničijo glivice, ki povzročujejo plesnobo, in kruh potem ni več škodljiv.

Čiščenje medu.

Večini naših čebelarjev je znano, kakšen mora biti čist med. Med mora biti namreč svetločist ter tako prozoren, da se skozi z medom napolnjen precej širok kozarec prav dobro lahko čita vsaka pisava. Med, ki ni čist, naj se niti ne ponudi na prodaj, ker ni za trgovino. Čebelarji pravijo da je tak med popolnoma čist in prozoren, toda lekarničarjem taka čistost ne zadostuje. Njihove znanstvene knjige navajajo razna sredstva, s katerimi se med izpremeni lahko v „mel depuratum“, v čist med. Najnavadnejši način farmacevtskega čiščenja medu je ta, da mu pridenejo vode za polovice njegove teže in mu primešajo malo planinskega mahu (karagen), kar naj se dobro skupaj skuha. Ko se ta zmes kuha in pari, pobirajo naj se pridno z nje pene, potem se najprej precedi skozi papir, potem pa še skozi volneno blago.

Nekateri rabijo pri čiščenju medu mestu planinskega mahu jajčji beljak ter medovo posodo postavijo v drugo z vodo napolnjeno posodo ter puste, da se tako med kuha. Zopet drugi rabijo ogljen prah, in sicer 1 del prahu na 50 delov medu. Primeša se ta prah medu, ko se je med uže skuhal ter tudi ohladil, predno se prekapa ali precedi. Namen takemu sitnemu počenjanju pa je, da bi se iz medu odstranile vse slizaste voščene tvarine, katerih se v vsakem medu nahaja več ali manj in je ravno zaradi njih nesposoben za farmacevtsko porabo. Med pa, ki je na tak način izčiščen, ima manjšo specifično težo, kakor neizčiščen. Tak med tehta 1:27 do 1:29, dočim tehta neizčiščen med 1:39 do 1:43. Ako med kristalizuje, razdeli ali loči se v dva glavna sestavna dela; sadni sladkor ostane tekoč, grozdni pa se izpremeni v kristale.

Kako pripravljajmo prasičjo krmo?

Prasič je skoro vse brez izjeme. Želodec ima mišičnat, kakeršnega imajo mesojede živali, čreva pa so mu desetkrat tako dolga kakor telo, ter je v tem pogledu podoben rastlinojedcem. Zato je prasič mesne, pa tudi rastlinske jedi. Prasič sega po svoji jedi zelo naglo in hlastno ter je jako požrešen. Zato pa tudi požre mnogo jedi, ne da bi jih prej prezvečil. Ker pa takih neprezvečenih jedi prasič ne prebavi, ne dosežejo redilnega namena, in zato moramo paziti, da pridemo takim nedostatkom kolikor mogoče v okom. Paziti moramo torej na to, da prasiči jedi, katere povzijejo, tudi prebavijo, kajti le dobro prebavljene jedi puščajo v njih svoje redilne snovi, dočim neprebavljene ne dosežejo tega namena in so celó škodljive presičjemu zdravju. Profesor Lehmann je s svojimi poskusi dokazal, da se je iz 1½ leta starega prasiča, kateremu so dajali celega zrnja, izločilo 50% neprebavljenega zrnja. Prasičem najbolj ugajajo kuhane in oparjene jedi; zato se pa ta način pripravljanja najbolj priporoča. Ne dá se tajiti, da stane tako pripravljanje, kjer je kurjava draga, precéj denarja. Če se pa

pomisli, da tako pripravljena jed popolnoma doseže svoj redilni namen ter je ne gre nič pod zlo, potem se mora priznati in se po izkušnjah tudi lahko prepriča, da tudi v tem slučaju dobiček presega izgubo. Gospodariji, ki se pečajo s katerikoli obrtom, pri katerem rabijo par, si najlaže preskrbe priprav, s katerimi dosežejo zgoraj omenjeni namen. Ako se pa prasičem pripravljajo jedi na kak drug način, n. pr. s tem, da se segrejejo, zdrozgajo ali okisajo, potem je pa pri takem delu potrebna največja pazljivost, katero pa navadno baš pri ljudeh, katerim so prasiči prepuščeni v oskrbovanje, največkrat pogrešamo. Ako se take jedi pokvari, so prasičjemu zdravju jako škodljive in večkrat tudi popolnoma izgube svojo redilnost. Jako nevarno je prasičem dajati prevročih jedi, kajti vsled tega je uže mnogo prasičev poginilo, ne le mladih, ampak tudi starih. Tudi poper je prasičem zelo škodljiv. Zaradi tega se pomije ali kuhinjski odpadki iz gostilen ne priporočajo za prasičjo hrano.

Tržne cene v Ljubljani

dne 15. decembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6 50	Špeh povojen, kgr.	66
Rež, "	5 10	Surovo maslo, "	75
Ječmen, "	5 40	Jajce, jedno	03
Oves, "	5 50	Mleko, liter	10
Ajda, "	6 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso, "	5 70	Telečje " "	68
Koruza, "	6 50	Svinjsko " "	60
Krompir, "	2 67	Kostrunovo " "	40
Leča, "	11 —	Pišanec " "	45
Grah, "	11 —	Golob " "	16
Fižol, "	9 —	Seno, 100 kilo	196
Maslo, kgr.	92	Slama, " "	160
Mast, "	68	Drva trda, 4 metr.	7 —
Špeh frišen "	56	" mehka, 4 "	5 —

Agentura se ponuja. Predmet se dá prav lahko razpečati. Velik zaslužek. Eventuelno stalna plača. Se tudi lahko opravlja kot postranski posel. — Ponudbe pod „Artikel“ upravnistvu „Rodoljuba“. (31—2)

Za zimsko-hlevno krmljenje!

Stroje za pridelovanje krme, Rezalce krme in rezanice, Rezalce repe in krompirja, Mline za debelo moko in za zmlinčenje, Stroje za parjenje živinske klaje, Premične štedilne kotlovne peči za živinsko klajo i. t. d.

dalje:

Stroje za luščenje koruznih storžev, Čistilnice za žito, — Trieure-stroje za sortiranje, Stiskalnice za seno in slamo, ki se z roko gonijo, premične in nepremične, proizvajajo v najizbornejši, (28—5) priznana dobri konstrukciji

PH. MAYFARTH & CO.

Ces. in kralj. izključlj. privil.

tovarne kmetijskih strojev, železolivnica in parne fužine.

Dunaj, II., Tabakstrasse št. 76.

Katalogi brezplačno. — Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 1. decembra:	33,	24,	72,	47,	68.
Gradec, dné 1. decembra:	10,	47,	2,	32,	79.
Trst, dné 7. decembra:	4,	22,	74,	65,	45.
Linc, dné 7. decembra:	46,	69,	60,	2,	84.
Praga, dné 12. decembra:	40,	11,	42,	53,	36.
Brno, dné 5. decembra:	3,	13,	21,	16,	33.

Odda se v najem za več let hiša

pripravna za vsako obrt, s kuhinjo, petimi sobami, kletjo in zraven pripadajočim vrtom, stoječa tik ceste pri kolodvoru v Rakovniku, p. Medvode. — Ponudbe, vzprejema in pojasnila daje gospa **Marijana Gaber**, posestnica v Rakovniku. (32—2)

(13—12)

VSİ STROJI ZA POLJEDELSTVO!

po najnižjih cenah pod najugodnejšimi pogoji pošilja pod jamstvom in na poskušnjo

IG. HELLER, DUNAJ
7/2 Pratersirasse Nr. 49.
Bogato ilustrovani 192 strani obsejni cennik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj nastopi.
Preprodajalci se iščejo.

Založba tovarne pri

Franju Detter-ju

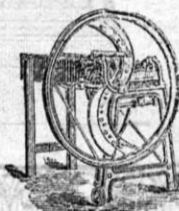
V LJUBLJANI

Stari trg št. 1.

Tu se dobivajo najboljši različni kmetijski in drugi stroji, posebno izvrstni

slamarezni stroji
vsake vrste.

(26—6)

Dalje se dobivajo tudi **klinje** (noži) za različne slamoreznice iz finega angleškega jekla, kakor tudi vsakovrstni deli strojev.

Za stroje se jamči.

V vsakej fari in krajni občini postavlja se razumna spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. — Pismo naj se pozveduje pod „201.191“, Gradec, poste restante. (5—21)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (3—22)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujava prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevzemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Dobiva se najceneje podpisani lekarni ako se naroča po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Za želodec:

Marijincejske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodci. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (14—15)

in
kuperte s firmo
„Narodna Tiskarna“.
priporoča
Vizitnice

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (2—23)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigliva opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.